

Передплата	
на «РУСЛАНА» вносять:	
в Австрії:	
на цілий рік	10 зр. (20 кор.)
на пів року	5 зр. (10 кор.)
на чверть року	2-50 зр. (5 кор.)
на місяць	85 кр. (1 к. 70 с.)
За границею:	
на цілий рік	16 рублів
	або 36 франків
на пів року	8 рублів
	або 16 франків
Поодинокє число по 8 кр. ав.	

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудні.
 Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Літного ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.
 Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженя. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

До розвязки жіночого питання.

(Конець).

Одиноке поле, на яким жінчини доси виступили в більшій числі діяльно, се поле научування і виховання. Осягнені жінчинами на сїм обмеженім полі успіхи єтак очевидні, що навіть противники жіночого руху і жіночої заводової праці не можуть їх заперечити. Зате звертають они свої напади в иньшій бік. Учительський завід, говорять они, має найшкідливіші наслідки для жіночої індивідуальности: гармонія жіночої душі через те розстроює ся, жіноча годність зменшає ся і ослаблює ся сила ушасливлення. Їм видає ся жінчина-учителька одиноким, безрадистним еством, що спроневерило ся свому природному призначеню. Навіть I. Michelet в своїм ділі «La femme» говорить про учительський завід жінчин от що: «Такі і тим подібні ситуації подають жінчинам не менше неприємні і некористні вигляди, взагалі зруйноване жите, схиблене ествованє, що кінчить ся инколи трагічно. Все се сполучене з трудностями, прикростями для одинокої жінчини, все те дорога без виходу».

З такими і подібними розумованями можна часто подибати ся. Виглядає се так, начеб жінчина, взявши ся до якогось заводу, вязала з тим намір, виломати ся з природного ладу, вилучити ся від своїх посестер і відокремивши ся від иньших соторівнє, жити після звон иньшого способу.

А тимчасом оно зовсім так не є. Дятого іменно необезпечена жінчина хоче приспособити ся до якогось заводу і подбати о свій прожиток, щоби в суспільности зайняти і удержати чесно принадлежнє їй місце, щоби тим остати, що она є і що з неї зробили родина, привичка і перше вихованє. Она, як кожний чоловік, змагає до того, щоби не бути вичеркненою неприхильностью часу і обставин споміж щасливих або тих, що хотять бути щасливими, а се може осягнути в многих випадках лише тим способом, коли стоїть сама собою. Єсть чимало замужних учительок, що побіч учительства поважно і ревно сповняють свої задачі яко жінки і матери і то так примірно і сумлінно, що можна їх поставити взірцем иньшим жінчинам і матерям.

Жінчина, що зовсім віддає ся свому заводу, коли не має про що иньшого дбати, сему заводу, що дає їй спосіб прожитку, така жінчина не може бути одинокою, а що найменше не буде так одинокою, як незамужна жінчина, що не находить в собі самій ніякого жерела пристановища і віради.

«Не збуває там ніколи на радости, каже Ляватор, «де є праця, лад і вірність». О зруйнованім житю, о схибленім житю, о схибленім ествованю у жінчини можна говорити тоді, коли она не знає ниці, з чого буде завтра жити, коли по щасливішій може і безжурнійшій молодости мусить брати ся до низшої послуги, до упокоряючої річної роботи, щоби собі придбати який такий прожиток, або коли жінчини, щоби зовсім не упасти, зневолені звертати

ся до милосердия людей, але не тоді, коли жінчина може спокійно глядіти в будучину, яку собі заслужила, коли она собі заслугує те, що їй до життя потрібне і коли може лише собі заробити.

А чиж жінчина мусить остати незамужною дятого, що сама дбає о свій прожиток? Навпаки. Многим жінчинам стало се можливим доперва тим способом віддати ся. Є чимало сумлінних мужин, що не мають відваги при своїм малім удержаню женити ся.

Колиж до незначного удержаня додамо ще друге хоч незначне удержанє, так що є засоби до веденя домашнього господарства, то їй відпадають перепони, які стояли в дорозі подружжю.

Отже нема перепони в сповнюваню природного призначеня у жінчини, коли она бере ся до якогось заводу а навпаки тим дає ся їй більшу спроможність сповнити се призначенє.

Жінчина не потребує тим відцурувати ся свого полу і се зовсім не спинає їй, щоби відповіла того-ж обовязкам, коли она днем, замість стояти коло кухні, робити панчохи або бавити діти, сидить за писарским столом або посвячує ся иньшому заводу (*). Заробляюча, иньший завід виконуюча жінчина буде тим спосібніша до любови яко творча сила душі, коли їй буде улекшено віддати ся, як та жінчина, що не має обезпеченого прожитку, що справді є одинокою.

«Найвдатніша жінчина», каже Гете в однім із своїх писань, «є та, що може заступити дітям вітця, коли сего не стане». А яким же иньшим способом може вітця заступити, як тим, що відповідно зуміє дбати про дітий. А лише тоді може бути спосібною до того, коли жінчина задалегіть навчила ся сама про себе дбати, коли в потрібі може про себе подбати.

Русланець Діленькови.

Коли чемненько, то чемненько. Ми вже давно відвикли чути таке зі сторони «Дѣла». Воно з пестощами назвало нас Русланцем, так ми єго не інакше називати мемо, як «Діленьком». Однак при тих пестохах Діленько гладить нас проти шерсти, немов то з сеї причини, що винуватимо єго за те, що було, а того тепер немовто вже нема.

Як Діленько понимає своє становишко, як орган публичної опінії, що повинен беречи народного добра та розважно і оглядно вести народні сили до пожаданої ціли, найліпше виявляють єго слова на нашу адресу: «Мы можемо, если схочемо — каже Діленько — переперти вибір таких людей, котрих собі сам варід руский бажає, лучити ся для тої ціли з Москалями, Польками, Німцями, радикалами і Бог знає з ким против тих, котрі не хотять сего допустити».

Не потрібно се говориш нам Діленько, бо ми се знаєм і самі, що для кількох мандатів ти злучило би ся з самим чортом без огляду, що з того дальше вийде, яка з того буде користь

*) На сій точці були думки все ріжні і так буде й дальше, поки хйба прийдє час, про який Бєлямі або иньші «віщуви будуччини» і «фантасти» мріють.

для загальної рускої справи. І проти сего ми завсїгди виступали і виступаем, щоби за миску сочевиці, за амбіції одиниць не каляти нашого народного стягу. Але ти «Діленько» не розумієш, або не хочеш нас розуміти, бо ось дальше кажеш, що на м не ходить о вибір людей, котрих варід хоче.

«Тобі Русланцю — кажеш — ходить не о вибір тих людей, котрих варід хоче, але таких, котрих ти хочеш, і ти знов для тої твоєї ціли лучиш ся з противниками вільної волї народу». А як-жеж ти оправдаєш, Діленько, ті факти, які подаєш в сій самій статті про Короля, Миновича, Жидачів, Березжани, Калуш і т. д. — чи се не є противники самого народа, а не лише єго волї? І хто лучив ся з тими противниками, хтож навіть спробував і оправдував кандидатуру Короля в Раві і Сокальщині?

Коли вже чемненько говориш, то говори із розвагою, не горячись «Діленько», бо з сего виходять самі нісєвітницї. Не будь струсем, що ховає голову в пісок перед небезпеченством, але поглянь ясным оком навкруги, що довкола тебе дїє ся, куди ідеш і що хочеш осягнути? Тут не поможе збувати москвофілів фразою, що «для облудників маємо холод а на інсинуації погорду», аві виписати против Русланця три баламутні положеня, з яких ось послїдне наводимо:

«Наше становище — кінчиш — в справі виборів є зовсім противне, і для того межі нами не може бути в тій справі нічого спільного». Нічого спільного? — а чомуж в сій самій статті ти, Діленько, чваниш ся тими здобутками, які придбала, названа Галічанїном, професорєка політика? Коли пишеш про три гімназії і пять 4-класових народних шкіл, катедру рускої історії, рускі написи на зелїзницях і урядах, рускі промови маршалків в соїмі, тов. Дністер і т. д. і т. д., то се прецінь не схочеш вчислити в згадшту п. Романчукови і Борковскому (!), не задавши навіть про угодових послів, які своєю розважною і тактовною політикою головно причинили ся до осягненя сих народних здобутків.

Не дурний се сказав: не пийо в колодязь, бо прийде ще з него напити ся! Чи раз ти, Діленько, висїмівало та уменшало ті «здобутки», мало для них лише «погорду», уважало їх за «вижебранний дар зласки», а коли прийшло ся похвалитись перед противником успіхом своєї політичної роботи, ти, бідне Діленько, не мало нічим иньшим почванити ся, як тими зогидженними, опльованими «здобутками!»

До своєї чемности довчи ся бодай скромности, бо політичного розуму від тебе не ждати!

Поза межами можливого.

Під таким заголовком обговорює др. Ів. Франко в послїдній книжці «Літ. наук. Вістника», питає про «самостійну Україну», яке свого часу піднесла особна брошура, видана у Львові. З сеї нагоди завели були остру полеміку «Дѣло» і «Молода Україна» з одної сторони, а «Буковина» з другої. Ми держали ся від того спору здалека, уважаючи таку часом і подїями віддалену тему невідповідною до дневникарської дискусії, аві теперішньої агітації чи пропаганди. Ми замістили були під той час в ч. 137. з неділі, дня 18. червня короткий зміст розвідки

Французских учених Флері і Дольо, про «Сполучені Держави Європи», хочачи вказати тим, що деінде ідуть учені люди ще дальше «поза границі можливості», як се вчинили автори і видавці «Самостійної України», а прецінь їм ніхто не закидає, що они хотять цілу Європу перевернути до гори дном, звівелювати її та перетворити на лад своєї утопії.

У нас викликала була ся справа богато жовчи, а наші вороги з москвофільського штабу покванно старали ся визискати сю обставину на шкоду руского народа. Тож як епілог сеї справи подаємо статю І. Франка, оперту на ширшій погляді і писану зі спокоєм та розвагою, яка зможе вирівнати контрасти і довести до рівновачи у почуваннях всіх тих, яких дневникарска полеміка розгорячила була та упхала на скраїне становиско по сім, чи по тім боці.

«Коли підходимо з далека до високих гір, — каже автор — најженних голими, стрімкими скалами, увінчаних ледівцями мов гладкими скляними стїнами, то мимовільно в нашій душі зринає жах і гомонить думка: «Там вийти! Ста-ти на онтій ледяній иглі — ні, се неможливо!»

Коли Европейці почали на руїнах давньої Ніви віднаходити глиняні цегли, вази та циліндри покриті клиновими написами і побачили, що се написи уложені незвісними їм характерами, по незвісній системі (чи то азбучне писмо, чи силабічне, чи идеографічне?) і на незвісній, давно вимерлій мові, то по довгих даремних пробах порішили, що відчитане сего письма — річ неможлива.

Коли простому чоловікови скажете, що сонце віддалене від землі 20 мільонів миль і що промінь світла в одній секундї пробігає 40.000 миль, то він, коли схоче бути щирий з вами, витріщить на вас очи і запитає:

«А хіба ви були на сонці? Хіба ви їздили на світлінім проміні? То неможливе, щоб ви могли се знати!»

Автор наводить, що несвідомість і темнота по всі віки уважала богато дійсних річий неможливими, як от: істноване руху, кулисту форму землі, рух парової машини і т. и. та що при тім завсїгди сеї опоненти спускали ся на своїх «пять змислів» і на «здоровий, хлопский розум». Але ані люде, ні змисли не є такі дотепні і досковалі, ані хлопский розум такий льогічний, щоби могли пояснити всі прояви світла та історії.

«Для «простого хлопського розуму» являється ся зовсім можливим те, що гроші закопані в землі горять і підходять чим раз ближше на верх, що вода в ріках о півночи перед Йорданом на хвилю перемяяє ся в вино, що о півночи перед Різдом воли розмовляють людською мовою, що гадина кусає жалом, грим бе стрілою, а веселка не воду з криниць або рік і часто разом з водою висмоктує риби та жаби, що увир ходить по смерті і вночі висмоктує живим людям кров із тіла, не лишачи ніякої рани ані слїду і т. д. А преці для інтелігентного чоловіка все те — чисті, очевидні неможливости, про які сьмішно навт дискутувати, не то щоб доказувати їх, покликаючи ся на те, що для «простого хлопського розуму» вони ясні і натуральні.

Значить — простий хлопський розум не може бути ніяким критерієм в питаню про межі можливого і неможливого так як і загалом у жаднім питаню, що вимагає дрібнійшого дослїду і ширшої критики. Та се вже звїсна людська слабість, яку давно і влучно схарактеризував Спенсер у методичній пропедевтиці соціології, що хоча ми в справах математики, фізики, медицини та астрономії «простому хлопському розумови» не признаємо ніякої компетенції, а вимагаємо фахового знаня, то в справах суспільного життя, політики, соціології дуже часто покликуємо сей «простий хлопський розум» як свідка або навіть як судию. Ми не міркуємо, що сей розум ані не простий, бо його кривили і кривлять тисячні упередженя і само обмежене його кругозору, ані не здоровий, бо він властиво здобуток тисячних генераций і розумових течій, нераз дуже хорих і уломних.

Сї може троха банальні уваги насунула мені на думку дискусія, яка недавно вела ся в наших щоденних газетах про деякі основні питання нашого національного розвою. Що зна-

чить народне відроджене? Які сфери матеріального і духового життя обіймає воно, а які повинні бути виключені від його впливу? Які цілі слїд, а яких не слїд ставити народньому рухови? Які ідеали лежать у межах можливого, а які вибігають поза ті межі? І чи слїд приймати ті межі як щось дане і незмінне, чи може слїд товкти об них — руками або й головами, і старати ся відсудати їх усе далї й далї?

Я не буду вдавати ся в деталі сеї суперечки між «Дьлом» і «Молодою Україною» з одного, а черновецькою «Буковиною» з другого боку. Завважу тільки, що хоч би аргументи двох перших і не переконали кожного, то проте контр-аргументация «Буковини», основана на вбогім арсеналі «простого хлопського розуму», блискучо доказала повну незгожність і недостаточність сего арсеналу для рішаня таких широких і скомплікованих питань. Ми далекі від того, щоб за сю аргументацию накликати небесні громи на голови бідних публіцистів «Буковини» — вони в простоті духа і по щирости сказали, що знали — але вважаємо сей випадок доброю наукою для тих публіцистів, що всякі такі появи треба обговорювати обережно і з відповідно широким поглядом на річ; що становище холодного і практичного політика часом буває як-раз нехолодне і непрактичне і що всяке теоретизоване, а особливо публіцистичне, має значінє тільки тоді, коли являється вясненєм тих інтересів, тих почувань, течій які наклонились, або наклонюються ся в суспільности і без найтіснійшого контакт з життям те розумоване робить ся сірою, безплодною доктриною, що в деяких випадках (коли доктринер дістане в руки силу, впливи) може принести народньому житю необчислені шкоди.

По довшій розвідці більше полемічної натури, кінчить автор статю ось якими гадками:

«Варто в загалі звернути увагу на ту характерну зміну, яка в кінці XIX в. зайшла в розуміню движучих сил у історії людства. Особливо остатнє десятилітє XIX в. можна назвати епохою реакції против одностороннього Марксовського економічного матеріалізму чи фаталізму. Для Маркса і його прихильників історія людської цивілізації, то була поперед усього історія продукції. З продукції матеріальних дібр, мов літорослі з пня, виростили і соціалні і політичні форми суспільности, і її уподобаня, наукові понятя, етичні і всякі иньші ідеали. В остатніх роках обернено питанє другим кінцем. Що гонить чоловіка до продукції, до витворюваня економічних дібр? Чи самі тільки потреби жолудка? Очевидно, що ні, а цілий комплекс його фізичних і духових потреб, який бажає собі заспокоєня. Продукція, невпинна і чим раз інтензивнійша культурна праця — се вплив потреб і ідеалів суспільности. Тільки там, де ті ідеали живі, розвиваються і пнуть ся чим раз вище, маємо й прогресивну і чим раз інтензивнійшу матеріальну продукцію. Де нема росту, розвитку, боротьби і конкуренції в сфері ідеалів, там і продукція попадає в китайський застії.

Колиж ідеал — життя індивідуального — треба признати головним двигачем у сфері матеріальної продукції, тим, що попихає людей до відкрить, пошукувань, надсильної праці, служби, спїлок і т. д., то не меньше, а ще більше значінє має ідеал у сфері суспільного і політичного життя. А тут синтезом усіх ідеальних змагань, будовою, до якої повинні йти всі цеглини, буде ідеал повного, нічим невязаного і необмежуваного (крім добровільних концесій, яких вимагає дружне житє з сусїдами) життя і розвою нації. Все, що йде поза рами нації, се або фарисейство людей, що інтернаціональними ідеалами радї би прикрити свої змаганя до панованя одної нації над другою, або хоробливий сантименталїзм фантастів, що радї би широкими «вселюдськими» фразами покрити своє духове відчужене від рідної нації. Може бути, що колись надїйде пора консолидованя якихесь вольних, міжнародніх союзів для осягненя висших міжнародніх цілей. Але се може стати ся аж тоді, коли всі національні змаганя будуть сповнені і коли національні кривди та неволя відїйдуть у сферу історичних споминів. А поки що треба нам іс чеським поетом стояти на тім:

У зорях небесних великий закон
Написаний, золотолівий,

Закон над закони: свій рідний край
Над все ти повинен любити.

Из «Космічних пісень» Яна Неруди.

Усякий ідеал, се синтез бажань, потреб і змагань близьких, практично лекших, і труднійших до осягненя, і бажань та змагань далеких, таких, що на око лежать поза межами можливого. Mit einem Stich ins Unmögliche — як каже Чемберлен — ось чим відріжняють ся культурні ідеали і пориви европейської цивілізації. Що такі ідеали можуть повставати, можуть запалювати сердца широких кругів людей, вести тих людей до найбільших зусиль, до найтяжших жертв, додавати їм сили в найстрашнійших мукках і терініях, се лежить мабуть у крові індоарійської раси і тільки її одної; серед иньших рас ми того явища не зустрічаємо.

Ідеал національної самостійности в усякім погляді, культурнім і політичним, лежить для нас поки що, з нашої теперішньої перспективи, поза межами можливого. Нехай і так. Та не забуваймо-ж, що тисячні стежки, які ведуть до його осуцєня, лежать просто таки під нашими ногами, і що тільки від нашої свідомости того ідеала, від нашої згоди на него буде залежати, чи ми підємо тими стежками внапрямі до него, чи може звернемо на зовсім иньші стежки. Виплодженїй т. зв. матеріалістичним світоглядом фаталізм, який твердив, що певні (соціалні, а разом з тим і політичні) ідеали мусять бути осягнені самою «іманентною» силою розвою продукційних відносин, без огляду на те, чи ми схочемо задля сего кивнути пальцем, чи ні, належать сьгодні до категорії таких самих забобонів, як віра в відьми, в нечисте місце і фєральні дні. Ми мусямо сердцем почувати свій ідеал, мусямо розумом уяснювати собі його, мусямо вживати всіх сил і засобів, щоб наближуватись до него, инакше він не буде істнувати і ніякий містичний фаталізм не сотворить його там, а розвій матеріальних відносин перший потопче і роздавить нас як слїпа машина.

Новий польський театр у Львові.

Готовий вже і відданий до ужитку театр представляєсь з верха дуже хорошо. Похопні до критики дневникарські репортери мусяли замовкнути зі своїми зїдливиими, а по більшій часті несправедливими увагами, коли все довкола будинку упорядковано і викінчено. Перед театром зроблено догідний заїзд, а далї широкий, брукований майдан і плянтації з кльомбами аж до статуї Ябловського, що стоїть на валах на против колишньої площі Каструм. Довкола театру іде широкий асфальтовий тротуар, освітлений газовими лампами, а також і згаданий майдан, плянти і цілі Гетманські Вали аж до Маріяцкої площі одержали два густі ряди аверівських подвійних лямп, які не уступають в пічїм електричному світлу. Вночі робить се величній ефект, особливо, коли підчас представленя в трех луках передної фасади театру і геть, в горі, на копулі заблїстять великі лукові, електричні світла.

До вестибулю провадять три головні брами. Звідси на праворуч є вхід до місць третьої галєрії, а просто входить ся кількома сходами до сходової клітки. Тут кільканащять мармурових сходів веде до входу на партерові місця, а на обї сторони розходять ся сходи на перший поверх. Поруче з мarmору, а стїни також викладані різноколірними, мarmоровими плитами. Богаті волочення і стїнні фрески підносять артистичну цілість високого хороба, а електричне світло з двох великих свїчників на балюстраді сходів і з горішних жірандоль заливає те все ясними філями.

На першій поверсі, над вестибулем містять ся т. зв. фоар (foyer), місце для проходу підчас павз межі актами. Тут вислила ся малярська штука для прикрашеня розкішної салї. Образи найперших польских малярів тут розліплені на повалї і стїнах так, що творять гармонійну цілість з другими прикрасами. На образах змальовані сцени з ріжних драм і комедій та символічні фігури, представляючі драматичну штуку. В однім кінци сеї салї находить ся бует. Три величєзні вїкна виходять на просторий балкєн на фронтї; заходить ся до него через кабинет для курцїв, одинокє місце в ці-

лім театрі, де можна дозволити собі сеї димної приемности. На балконі чудовий вид на алею Гетманських Валів та уліцію Кароля Людвика аж по Маріяцку площу.

З бічних коритарів ведуть сходи на другу галерію, яка також має приступ до фоая. Трета галерія має особний вхід, як ми вже про се згадали і для неї уряджене особне місце для віддыху підчас павз. Щоби і гості третої галерії могли бачити розкішне фоая, уряджені для них дві ложі по боках, з яких можуть докладно бачити салю і гостей низших місць.

А тепер увійдм до середини. Три галерії рівним півколом біжуть довкола аудиторії в рівних лівнях, сяючих білою тля і золотом фресків. Ложі прикрашені занавісами з червоного плюшу і такою самою матерією вибівані балюстрада та крісла в партері і на галеріях. Місце для оркестри поглиблене знатно і в часті всунене під сцену. Повагу вкрашають малюнки муз, розміщені кругом, довкола величезного, електричного павука. Освітлене салі змагають ще жірандолі уміщені довкола галерії перед кожною ложею і в ложах, та коло сидячих місць на галеріях. Вряжене цілоти аудиторії є надзвичайно богате, елегантне і повне смаку.

Сцену заслонює зелізна куртина, на якій змальований вид Львова від сторони повиставової площі. Друга куртина представляє занавіс з тяжкої, червоної матерії, гармонізуючої з обіймами аудиторії. Крім того, має ще прийти трета куртина в сецесіоністичнім стилі, а надто архитвір Семірадського, який тепер знаходиться на виставі в Варшаві. Куртина Семірадського буде сама собою гідним видження твором.

Сцена є може троха вузша, як в давнім театрі гр. Скарбка, але за те глибока. Зараз на першій представленю мож було подивляти видосконалене новітньої, театральної машинерії. В гірській околиці пні дерев стоять серед сцени, на пишнім мурагю, серед якого ведуть протоптані стежки і лежить справдішне каміне. Зі скали, з високости другого поверха спадає по мяхом порослім, каміннім руслі правдивий водограй. Вода шумить, скаче, пинить ся і у філях сьвітла, грає ся соняшними іскрами. В глибині вид на гори. Так і хочеть ся взяти костур у руки та вибратись на онту високорівню, що в далекій перспективі веде до стіп гори. А за нею кремінні пинилі Татрів. Сонце паде на них і они блищать мармором. Аж тут робить ся вечір. Сива мрака залягає сцену. Контури гір никнуть у синявій віддали, небо темніє — повна злуда. А як там сходить сонце у тих неботичних горах! Ще оно сховане за велитами, а вже їх вершки зарум'янились, звичають ясного гостя. Далі занялись хмари на небі, залаяв ся рожевим сьвітлом небозвід. Сьвітло прибуває, могутнє, але заразом стає блідше, яснїше, продавсь на околицю — на сцені стає день. Таку саму злуду викликають блискавиці, що походять від шести лукових ламп, уміщених в горі осїбно на сю ціль. Сї лампи запалюють ся і галснуть в однім мигу ока і на хвилю озаряють околицю зловіщим сьвітлом. А за сям котить ся грім з такою силою, що ціла аудиторія дрожить. Машинерія грому приміщена на найвисшій місці, геть в самій бани і маючи в ній величезний резонанс видає звідтам такі звуки, що їх справді не можна відріжнити від правдивого грому.

Машинерія є уладжена так, що часть декораций підтягає ся до гори, а часть западає ся щелинами під поміст, де находяться убїкації на два поверхи в глүб.

Можє найщасливішою прикметою нового театру, яка майже зависить від принадлеку, є знаменита акустика сцени. На всіх місцях аудиторії, навіть на третій галерії чути найделікатнїше ріано, найменшій шепт. А що дивнїше, співак чи актор не потребує зближати ся наперед, щоби єго ліпше чути, бо чим більше в глибину сцени, тим голос могутнє, дістає резонанс — з гори, чи з долини...

Програма інавгураційного вечера, вироблена артистично, містила в собі крім виду театру і портрета архітекта Гогольського також і спис персоналю. Артистичним директором є Тадей Павликовський і має під своєю кермою 37 артисток і 37 артистів. Секретарем театру є М. Сахоровський, директором опери Людвик Челян-

ський, а під ним стоїть оркестра з 50 членів, між якими є багато концертних сил. І так перші скрипці держать проф. Вольфсталь і Лгоцкій, а перші віолінчелї Слядек і Васка. Крім того є ще особний корепетитор, інспіцієнт і суфлер опери і особний інспіцієнт і суфлер драмату. Хори складають ся з 60 осіб. Інспектором будинку і начальним механіком є Ст. Ясєвський, що під єго проводом малювали ся всі нові декорації. Він є також, разом з Політиньським декоратором і малярем театру. Технїчний персонал для облуги сцени складає ся з 25 осіб. Кравецька робітня zatrudняє 10 кравців, крім того є особний костюмер і фризїєр для убрання артистів. Білєтерів є 20, гардеробних 18, паляч і електротехнік. Разом 270 і кілька осіб.

Н О В І Н К И.

— При зміні кварталу просимо Вп. передплатників о відновленє передплати. При сій нагодї просимо також дотичних Вп. передплатників, що мають які-небудь залежлости о остаточне їх вирівнанє.

— Календар. В неділю: гр.-кат. Теклі; рим.-кат. Юстина. — В понеділок: гр.-кат. Евфрозини; рим.-кат. Бригїди. — Ві второк: гр.-кат. Івана Богосл.; рим.-кат. Вінцентого Кад.

— Руский народний театр у Львові. В неділю, 7. с. м. послїдне представленє: «Вихованець», комедия в 3 діях Янчука. — Початок точно о 7. год. вечером. — Денна продажа білетів в тов. «Руска Бєсїда», Ринок ч. 10. і в «Народній Торговлі».

— Іспит на учительки робіт ручних жіночих розпінче ся перед ц. к. Комісією екзаменаційною в Сокалі дня 25. жовтня с. р. Подая до складаня сєго іспиту треба вносити до Дирекції ц. к. Семінарії учительської в Сокалі най-далше до дня 17. жовтня с. р. — До поданя треба долучити: 1) доказ, що кандидатка скінчила 18 літ життя, 2) сьвідоктво моральности, 3) сьвідоктво здоровья, видане через ц. к. лікаря повітового і 4) послїдне сьвідоктво шкільне. *Василь Тисовський.*

— Селянське віче скликанє радикального партією на нинї до Львова, згромадило до 600 селян зі всіх околиць Галичини. Бєсїдників не забракло, бо звїсно, кожний радикал буде і цілий день говорити без перестанку і теми єму не забракне. Так було і нинї, коли прийшла під розвагу перша точка віча: про збірні громади; голос забирало около 20 бєсїдників. Проктовано, щоби громади вносили проти збірних громад тїльки петиції, «щоби красвий видїл возив їх фірами», говорено за знесенєм повітових видїлів, старост і т. д. Селянин Горєчка з Хлїбтиньцє жадав, щоби селянам, що перейшли 60 рік, визначено доживнєнні пенсії. Підносили ся також голоси за і против консоїдації, за і против фонетик і т. д. Як видно, при одній точці порушено всі найможливіші квестії, які лежать вічевинам на серці. О 12. год. в полудне приступлено до 2. точки: про закон ловецький. З оживленого ходу нарад можна вносити, що віче потриває до пізного вечера, заки вичерпає ся богата єго програма. По вічу має ся відбути передвборча нарада.

— Красву виставу овочів вїтворено вчера у Львові в музичній галі на повиставовій площі. Найбільше надіслано яблєк і грушєк ріжної величини і краси. Крім сєго видимо на виставі всякі роди сливок, оріхів, винограду, далше овочеві перетвори як наливки, соки, конфїтури, компоти, далше праси до витисканя соків, щепи, шкїлки і т. д., одним словом все, чим красують ся наші сади осїною порою, або що можна з овочів зробити, та за помочию чоґо зладжуємо овочеві перетвори. Загалом добре і приятне вряженє виносить ся з вистави на вид овочів та з їх wonї і вкуности, яку представляємо собі в фантазії.

— Зїзд інженерів і архітектів з цілої Австрії розпочав вчера в Відні свої наради. В програму зїзду входить виключно самі актуальні справи як: законна охорона заводових титулів; заведе-нє докторату; утворенє міністерства публичних робіт; становиско технїків в державній і звїзничій службі; утворенє инженерских палат; заведе-нє одноцїльних середних шкїл і т. п. Наряди потривають кілька днів.

— Посольскї кандидатури. (На підставі польских часописий). В ІV курії перемискій кандидатують о. Антона Захарєевича, пароха з Впшати. З ІV к. Ярослав-Цїшанів кандидатє др. Данило Стахура з Перемішля. В V к. львівській підносять кандидатуру проф. д-ра Гломбїньского против соціяліста Гудєца.

— «Буковина» доносить: Виборчий рух на Буковині не дуже жвавий; тут усе ще всі оглядають ся на правительство і думки думають над тим, що оно скаже — старостам... Вчера приїхав з Відня бар. Бургїньон і певно привіз із собою потрібні інформации... Отже не диво,

що крім центрального румунського комітету не завязали ся на Буковині інші комітети. У Русинів і непотрїбний ніякий комітет; на то ми маємо вже своє політичне товариство. Крім Русинів: Стоцького і Василька, ніхто не устроює передвборчих зборів. Однак о скілько можна змїркувати, сильними кандидатами із послів до ради державної сьуть: Лукул з повітів Гураґумора, Дорна, Кімполонґ; др. Штраухер з Чернівців, бар. Юрий Василько (з більшої посїлости), проф. Стоцький і Ник. Василько. Про новий вибір давних послів Гормузакі, Юрия Поповича, Ізидора Винницкого і др. Івана Цуркана нічого не чувати. Проф. Рашман не хоче кандидувати, на єго місце приїде проф. Скєдль (з міських громад Радівці, Серет і Сучава). Хто приїде на місце покійних Стефановича і Тітінґера, певно не знати. На місце Стефановича радї би Вірмени і Польки мати п. Криштофа Абраґамовича або п. Войтїха Задуровича. В полудневім окрузі виборчим вступає шість кандидатів: Др. Попович, Дмитро Ісопескул, бурмістр з Кімполонґа Фльорча, начальник громади Морар з Купки, ігумен Чунтуляк і нотар Прункул із Соляки.

— Новий жидівський орган. Появилось у Львові перше число нового тижневника «Схід», печатаного в польській мові а присвяченого справам «жаргонової голоти» — як читаємо в передовій статї — «поселеної на землях польских і руских». Сама назва тижневника вказує, до якої цілі і кудя мають стреміти всі мысли розкїйених по сьвітї Жидів. Далекій Схід, Палестина, має бути метою кожного Жида, але перше має він ту здобути собі просєвіту і захитись в гараздї, щоби до своєї вітчини прибув збоґачений на розумі і маетку. — В виду перетїршого поступованя Жидів, котрі не перебувають в способах до здобутя собі образования, а ще більше гроша, та наколи католицька суспїльнїсть сама допомагає їм до осяґнення голївно сего послїдного средства до вїзду на Схід — бо помимо всіх накликувань «не купувати у Жидів» горне ся до них більше як до своїх кушців і промисловців — віримо, що коли жидівство одушевить ся покликом «Сходу», то вже незабаром вивесе ся до своєї любої вітчини, здобувши собі потрібні средства до подорожи. Однак не віримо, щоби там довго могло обійти ся без шинквасу і без «ґоя».

— Фабрикация роверів, як скоро зросла, так немєньше нагло починає упадати в наслідок маłego залотребованя роверів. В Берлінї $\frac{3}{4}$ всіх фабрик, опертих на міліонових капіталах, попало в невивлатнїсть, а прочі спасли ся ограниченєм продукції. Подїбно поменшало також число торговельників роверами, а лише ті займають ся їх продажію, що попри них удержують на складї машини до шитя, лїжви і т. п. — Та не лише в Німеччині упав коловий шпорт, але і в Австрії, Франції та Англії, де фабриканти роверів мусїли ограничити свій вирїб.

— Російска виправа до північного бїгуна. Російска виправа, що вирушила на північ 13-го серпня с. р. під проводом Борисова, переплила щасливо море Карійське і перезимує на тамошних островах, а з весною удасть ся далше на північ т. зв. Матушкіною дорогою.

— Божевільні в Лондоні. Рїчне справозданє комітету міських шпиталів для божевільних в Лондоні подає, що в остатнім роцї лічило ся там 21.393 осіб, підчас коли в попереднім роцї було всего лише 21.069 осіб. Межи божевільними переважає жіночий пол, а іменно женщин було в остатнім роцї 12.082, а мушчин 9.311. Величезний процент осіб пошало в божевільній стан в наслідок піянства і ту замїчаємо, що два рази тїльки женщин що мушчин завдячує піянству божевільнїсть. Притім частїше подумжають мушчини і виходять зі шпиталю чим женщины, з котрих 9 на 10 по якімє часі повертає знова лічити ся. Богато є також божевільних, що одїдичили сей стан по своїх родичах.

— Ц. к. Дирекция звїзниць державних оповіщує:

Від 1. жовтня с. р. переходять поїзди ч. 2555 і 2556 на шляху Чернівці-Новоселиця 3 рази в тижні, а то поїзд 2555 в понеділок, середу і п'ятницю, поїзд 2556 в понеділок, середу і неділю.

Дня 1. жовтня с. р. отворено перестанок «Фурт-Пролінґ», лежачий між стацією Опонїці і перестанком Гайссуд на шляху вузкотоїрвої звїзничї Вайдгофен н. Ісб-Кінберг-Гамінґ, для руху особового і пакувкового.

— Дрїбні вїсти. Намісник гр. Півнїньський вїїхав на чотири дні в урядових справах до Відня. — Директор почт і телеґрафів п. Іван Сеферович повернув з відпустки до Львова і обняв урядованє. — В Римі увязнено одного з папєских жандармів, підозрінного о крадіж в Ватикані. — Перекїй шах має в середу або в четвєр переїздити через Львів.

Телеґрами.

Відень, 6. жовтня. Б. посол др. Греґр конферував ту, як доносять чєскї дневники, з президентом міністрів, д-ром Кербером.

Відень, 6. жовтня. Нині приїдуть ту угорські міністри, щоби нарадити ся що-до будови зелізниці в Босній.

Відень, 6. жовтня. На вчорашнім засіданню міської ради прийшло підчас нарад над законом о приналежности, до бурливої події. Радний Брунер закинув гвوماді, що промарнувала 4 мільйони, а коли прикликано єго до порядку, Брунер повторив свій попередній висказ. Наслідком сего було, що скликаний сейчас дисциплінарний віділ виключив упертого радного з вчорашнього і дальших трех засідань.

Білгород, 6. жовтня. Королівський указ скликає скурчину до Нішу.

Берлин, 6. жовтня. Проф. Вірхов виїздить сего місяця до Петербурга, де лікарі приготують ся до єго прийнятя.

Льондон, 6. жовтня. До вчора вибрано 295 міністерияльних послів, 79 лібералів і 59 націоналів.

Льондон, 6. жовтня. Бюро Райтера доносить з Тівьтсінгу, що Лігунгчан виїздить до Пекіна в товаристві російського адмірала і з прибічною гвардією.

Вешингтон, 6. жовтня. Жадає Німеччини, щоби дипломатичне тіло в Пекіні постарало ся о покаранє виноватих, приняв Мек Кінлей до відомости.

Новий Йорк, 6. жовтня. Телеграма з Пекіна доносить, що малий відділ китайського війська появил ся коло Патегін і заявив тамошній залозі англійській, що хоче розігнати Боксерів.

Малий фейлетон.

ПОЧИНОК.

(Віймки з довшого оповіданя)

Богдана Лепкого.

(Конець).

А він не дасть, най стрібують, не дасть!...

В голові гадючий клубок котить ся все скорше і скорше, в жилах огонь мішає ся з ледом і скверчить, скверчить, перед очами блискавки літають і червоні платки і золоті птахи.

Запер ся ногами, затрищали коліна — встав. Очі впер в стовп, руки зняв у гору і якби цілим тілом грянути хотів на ворога — так йшов. Ступив крок, другий, захитав ся, земля закрутила ся під ногами і тарихнув головою в землю.

— Не дати, не дати! — ревів на всю буду.

Донька припала до него і тусила єго.

— Тату, тату, що вам! Я зараз, світла!

— Не тра, най очами світять. Подай сокиру.

Скорше, скорше, я не дам, не дам, не дам!!

Донька кинула ся відчиняти приставлені ворота.

Трунула і показало ся зимове, сіре небо. В буді стало яснїше.

— Ось вони! На — рубайте мене, тїт, а я не дам. Бо то моє, моє, моїське, не — дам!

І зарив ся худими пальцями уземлю і затискаючи зуби, аж кров і піна виступала, сичав — не — дам!

Не-д-а-а-м! захарчав і замовк.

Донька принесла води і силувала ся вляти в сині, заціплені губи.

З надвору доходив голос вітру і сумний та сумний шум дерев.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНѢСТЕРЪ“

перше і одиноке руске Товариство асекураційне, припорученє Всєх. Духовенъству і всім вірним Впрєосв. Митроп. і Прєосв. Еп. **Ординариатам** всїх трєх єпархїй, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскї звяряди, збіжє в зерні і солємї, сїно в стєгах і будинках **против шкїд огневих.**

Стан фондів гваранційних з днєм 31-го грудня 1899 вносивъ:

Фонд резервовий	245.814 кор. 52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премїй	148.480 „ — „	
„ специяльна	1.684 „ 80 „	
Фонд основний	72.000 „ — „	
„ емервталвий	18.166 „ 60 „	

Тарифи «Днѣстра» дуже умірковані, услїя обезпечень користні, а шкєди ліквідують ся безпрєослочно. До кїнця 1899 року вносили виплаченє шкєди 1,669,565 кор. 38 сот. **Полїси «Днѣстра»** приймає **Банк красєвий і Каси ошадности** у Львовї, Коломвї, Самборї, Долинї, Святинї, Городєнцї, Терєбовлї і Залїщиках при **позичках гіпотєчних.**

На жїтє можна обезпечитись через **«Днѣстеръ» в Товариствї взаїмних обезпечень в Краковї,** котрє дає найкористнїйші услїя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає полїси і квїти в рускїм язїцї. **Зголошенє о удїленє аєнцій в окрєстностях, де нема близько аєнтів «Днѣстра», приймає ся. «Днѣстеръ»** виплатив аєнтам по кєнець 1899 р. провїзїі 216.714 корон.

Львїв, рїнок ч. 10. (дїм «Прєсвїтї».)

К. СОЛИК

передше **МРОЗІНЬСКИЙ**

у Львовї ул. Собїского ч. 7.

поручає всїякі роди **ФУТЕР.**

Футра до подорожи, мужєскї і жїночї нагортки найновїйших фасонів, Ротонди, Сака, Дольманики, Катанки, Колвїри, Боа, Зарукавки, Шапочки дамскї, Шапки мужєскї, Шкїри всякого рода, поодинокє і гуртом як також, **Верхи** готовї до мужєских і жїночих футер.

Матерїй найновїйші на верхи в найбільшїм виборї.

Рївнож приймає на лїто футра до перєховку.

Цїни умірковані і низькї.

КОНЦЕСІОНОВАНА ЧЕРЕЗ Ц. К. НАМСНІЦТВО

Агенция газет і оголошень

Антонїя І. Голєндєра

у **Львовї,** при улици **КОПЕРНИКА** ч. 7.

приймає прєнумєрату мїсячну і квартальну на всї часописи, які виходять в краю і за границєю в язїцї рускїм, польскїм, нїмецькїм, французскїм і т. д. по оригїнальних цїнах.

ПРОДАЖ ПООДИНОКИХ ЧИСЕЛ.

Приймає оголошенє (інсєрати) до всїх часописєй обчисляючи їх як найдєшевше.

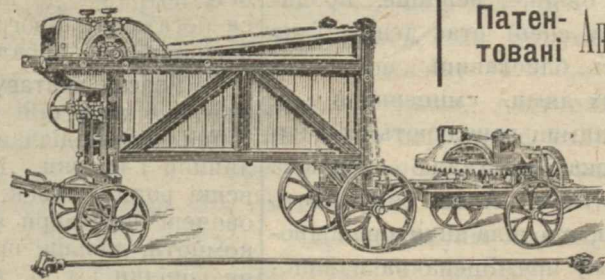
Бюро отворєнє від 7. години рано до 9. вечером.

* Признані за найлучші *

Сталєві плуги 1-, 2-, 3-4скїбовї
Бороши до лук та моху складовї і дїягоналнї.
Обручковї, гладкї і сталєві Валки

Сїварки „AGRICOLA“
Косьарки до трав, конюшини і збіжя, **граблї** до громадженя сїна і збіжя і **перєвертачї** до сїна.

Патєнтованї Апарати Дїрра до овочїв, ярин і т. п.

Праси до вин і овочїв, ярин і т. д.

Млинки на овочї і ягоди.

Машини до толочєня винограду.

Патєнтованї **„Молотїльнї“** оборотнї і обручковї, ручнї, кератовї і паровї; на керати від 1—6 коньї.

Самодїльнї патєнтованї Сїкавки „Сифонїя“ до нищєня мшїць на виноградї, рїпаку та земної блєшки.

Кїтловї печи до перєношеня. **Паровї машинки** до паши.

Наїновїйші **Млинки** до чищєня збіжя.

Сїчкарнї системї Гекєла. **Млинки** до шротованя, та до краєня буракїв.

* Ручн праси до сїна та соломи *

постїйнї і до перєношеня

як також всьакї пншьї господарскї машини.

виконують і доставляють пїсля найновїйшої системї

R.H. MAUFARTH & Co.

ц. к. уприв. фабрика машин рїльн., відливарня зелїза і парова кузня.
у Віднї, Пї. Taborstrasse Nr. 71.

Заснована в 1872 р.

750 робїтникїв.

Вїдзначена 400 золотими, сїбнїми і бронзовими медалями на всїх більших виставах.

Вичєрпуочї катальогї і численнї пїсьма з признанєм — даром.

7—8

Заступцї і відпродавцї пожаданї.